

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan annetun lain muuttamisesta (HE 42/2022 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 4/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Sampo Brander, oikeusministeriö
- johtava asiantuntija Mari Andersin, Syyttäjälaitos

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Syyttäjäyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan annettua lakia. Lailla on annettu täydentäviä säännöksiä tiiviimmän yhteistyön toteuttamista Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa koskevan neuvoston asetuksen johdosta.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin uusi pykälä valtuutetun Euroopan syyttäjän sosiaaliturvasta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston toimintaan (66/2021, jäljempänä EPPO-laki). EPPO-laki on tullut voimaan Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) käynnistäessä toimintansa viime vuoden kesäkuussa. EPPO-laki ja nyt annettu hallituksen esitys perustuvat neuvoston asetukseen (EU) 2017/1939 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta (jäljempänä EPPO-asetus).

Esityksen mukaan EPPO-lakiin lisätään uusi 4 a §, jonka mukaan EPPO:n maksamaan palkkaan sovelletaan, mitä vakuutuspalkkana ja vastaavasta työstä Suomessa palkkana maksetun korvauksen perusteella määräytyvistä sosiaaliturvaetuksista ja sosiaalivakuutusmaksuista säädetään. Ehdotuksen mukaan Syyttäjälaitos maksaa palkan työnantajamaksut. Valtuutettu Euroopan syyttäjä puolestaan maksaa Syyttäjälaitokselle työntekijämaksut, jotka Syyttäjälaitos tilittää valtion eläkerahastolle ja Työllisyysrahastolle. Syyttäjälaitoksen velvollisuutena on myös tehdä palkkaa ja maksettuja maksuja koskevat ilmoitukset tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018) tarkoitettuun tulorekisteriin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetun muutoksen myötä valtuutetun syyttäjän sosiaaliturvaedut, kuten esimerkiksi eläkekattuma, ja palkasta perittävät sosiaaliturvamaksut täyttävät EPPO-asetuksen mukaiset vaatimukset ja vastaavat kansallisen syyttäjän etuuksia ja maksuja. Ehdotus perustuu EPPO-asetuksen 96 artiklan 6 kohtaan, jonka mukaan on varmistettava asianmukaiset järjestelyt, jotta valtuutettujen Euroopan syyttäjien kansallisen järjestelmän mukaiseen sosiaaliturvaan, eläkkeeseen ja vakuutuksen kattavuuteen liittyvät oikeudet säilyvät.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut esityksestä lausunnon (StVL 4/2022 vp), jonka mukaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalla ei ole huomautettavaa esitykseen.

Lakivaliokunta toteaa, että hallituksen esityksessä (s. 8) todetun mukaisesti valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat Suomessa vakinaisesti asuvina henkilöinä normaaliin tapaan oikeutettuja asumisperusteisiin etuuksiin ja kotikunnan järjestämiin palveluihin. EPPO:n palkanmaksujärjestelyillä on vaikutusta valtuutettujen Euroopan syyttäjien ansioperusteiseen sosiaaliturvaan. EPPO:n maksamasta palkasta ei ole voimassa olevan lainsäädännön mukaisilla menettelyillä mahdollista maksaa lainmukaisia työnantajan ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksuja eikä vastaavasti saada ansioon perustuvia etuuksia. Lakivaliokunta katsoo sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa (StVL 4/2022 vp, s. 2) todettua vastaavasti, että edellä todetun vuoksi ehdotettu lainmuutos valtuutettujen Euroopan syyttäjien sosiaaliturvan järjestämiseksi on välttämätön.

Esityksen mukaan (HE, s. 10) Suomi on nimennyt kaksi valtuutettua Euroopan syyttäjää. Koko-aikaisesti EPPO-asioita hoitava valtuutettu Euroopan syyttäjä on aloittanut tehtävässään heinäkuussa 2021. Toinen valtuutettu Euroopan syyttäjä hoitaa EPPO-asioita osa-aikaisesti ja aloittaa tehtävässä, kun EPPO:n ja Syyttäjälaitoksen välinen sopimus asiasta on laadittu. Lakivaliokunta toteaa, että ehdotetut muutokset koskevat siten hyvin pientä ihmisryhmää, minkä vuoksi valiokunta pitää sosiaali- ja terveysvaliokunnan tavoin (StVL 4/2022 vp, s. 2) ehdotettua sääntelyratkaisua perusteltuna ja lakiteknisesti yksinkertaisempuna kuin hallituksen esityksessä kuvattua vaihtoehtoista ratkaisua säätää valtuutetun syyttäjän sosiaaliturvamaksuista kansallisessa etuus-

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2022 vp

lainsäädännössä, mikä edellyttäisi lukuisten sosiaaliturvaa ja niiden rahoitusta koskevien lakien muuttamista.

Hallituksen esityksessä selostetuista syistä sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Lakivaliokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 42/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 1.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Suldaan Said Ahmed vas
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Veikko Vallin ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto